

gič pripravili smo krmo tako, da jo more živinski želodec lahko prebavljati. Jako prilični za to rabo so rezni stroji z guilotino, ki se dobijo po ceni 48—60 fl. v skladišču strojev gospodarskih v Gradcu, za 5 ali 6 posestnikov zadostuje eden stroj.

Razun tega pa dobro bo, ako posebno jeseni, kedar se ima živina privaditi na suho krmo, ovo porezano krmo poparimo, da postane mehka. K temu moramo jej dati v napoj soli, brez katere, kakor vsaki zna, nobena hrana ne tekne; razun tega pa ima sol še to lastnost, da zabranjuje kisanje hrane v želodcu. Če pa še damo nekaj moke in otrobov v napoj, bomo si ohranili čez zimo močno, zdravo in lepo živino, ki nam bode spomladi vse plačala, kar smo po zimi za njo izdali. Vsak gospodar si zna lahko preračunati, koliko je izdal čez zimo za svojo govejo živino, ter bode našel, da že tisti, ki ga je dobil, je k malo toliko vreden, kakor ova hrana, ki jo je živini spotalgal, razun mleka in telet. Poglavitna reč toraj za vsakega kmeta je, da udrži svojo živino čez zimo v tistej vrednosti, katero je imela jeseni.

(Dalje prihodnjič.)

Kako grozdje skozi zimo do spomladi frišno ohraniti.

M. O tem priporočuje Dunajski časnik „Prakt. Landw.“ sledečo skušnjo, ktera, ko bi se potrdila, bi bila za vinogradarja preimenuitue važnosti. Pred nekimi leti je v Mendovi na Laškem nevihta in plaz pokončal velik kos vinograda, v katerem je grozdje že bilo skoraj dozorelo. Nekoliko trsov, ki so bili polni skoraj zrelega grozdja, je bilo posutih, tako da so celo zimo pod prstjo in kamenjem z grozdem vred zasuti ležali. Spomladi, ko so skozi zimo zasute trse zopet odgrebli, da bi jih v red postavili, bilo je grozdje na nekterih tako lepo in sveže, kakoršno je bilo jeseni. Ta prigodek je spravil vinogradnika na misel, da se more grozdje, ki še na trsu visi in se z prstjo pokrije, dolgo časa ohraniti. Zato je tisto leto jeseni takole poskusil to misel uresničiti. Dal je na nekaj uzvišenem, suhem prostoru v vinogradu jamo izkopati 1.5 metra dolga in 0.75 metra široko blizu dveh trsov, ki sta polna še ne popolnoma zrelih grozdov visela. Vse listje je trsoma dal potrgati in trte, na kterih je grozdje bilo tudi na konen prirezati. Na to je dal na izkopani jami poprečne palčice tako počez položiti, da so bile kakega pol metra od dna oddaljene in so tako neko mreževje čez jamo delale. Trsa je potem nagnil čez jamo in je dal trte z grozdem na te palčice privezati. Grozdje se nikjer ni zemlje dotikalo. Na to se je jama z deskami tako pokrila, da je bil ta pokrov strehi podoben, vendar pa, da so konci teh strešnih deske čez jamine roba segali. Ko se je to zgodilo, je dal vse 50 centimetrov debelo s prstjo nasuti in prst dobro in trdno steptati. Tako se je ves zrak od grozdja zaprl. Tako je

prešla zima in ko so spomladi jamo odprli, našli so vse grozdje zdravo in sveže ali frišno, kakoršno je bilo jeseni poprej sred oktobra, ko so ga v jamo zagreblili. Samo na vsaki jagodi je visela kapljica vode, kakoršne so videti, ako polhven dežek grozdje na trsu nekoliko porosi. To je skušnja, ki jo je laški vinogradnik naredil in ktero pripoveduje „Prakt. Landw.“ Vredno je, da tudi naši vinogradniki poskusijo in o svojem času „Slov. Gosp.“ poročati blagovolijo.

M. Kako ogrce iz drevesnic odganjati? Ogrci delajo po drevesnicah in drugih rastlinskih nasadih silno škodo. Da se ti škodljivci odženó, se priporočuje sledeči pomoček. K drevescem, ki so se prvičkrat presadila, se okoli 3 centimetrov daleč od drevesca samega brž po presajanju pristavi prišpičen 35—40 ctm. dolg. 1.5—2 ctm. debel količek 20—25. centim. globoko v zemljo. Spodnji del tega količka, ki pride v zemljo, se naj poprej s premogovim katranovcem dobro pomaže. Duh katranovca je ogrcem zopern in tako se mest ogibljejo, na kterih ga kaj čutijo. Na isti način, kakor presajena drevesca, se dajo semiči v drevesnicah ogrčine škode varovati, da se v katran pomočeni količki poleg semenskih rilic, (brazdic) v zemljo v primerni daljavi vsak sebi postavijo.

Sejmovi na Štajerskem. 15. sept. sv. Ana v Slov. gor., Ivnik, Brašlovce, Gnas, sv. Janž pri Spod. Draubergu, Šmarije, Ruše, Rogatec, Zdole, Golobje, sv. Vid na Vogavi; 16. sept. Ljutomer; 18. sept. Gradec; 19. sept. Vransko.

Sejmovi na Koroškem. 15. sept. Gmind, Gradišče, sv. Jakob; 18. sept. Renveg; 21. sept. Drauberg doljni, Zgornja Bela; 22. sept. Mauten.

Dopisi.

Iz Grebenja na Koroškem. (Odgovor.) V 36. št. „Slovenskega Gospodarja“, zdihuje dopisnik iz našega kraja, kako hudo se s Slovenci pošlah dela in se pritoži, da je vse nemško in zopet nemško, in naposled otroci ne vedo ne nemški pa ne slovenski in da iz sedanjih šol pravi „trepi“ izhajajo. Temu se more odvrniti, da on naših šolskih zadev dobro ne pozna ali pa poznati noče. Slovencem se ne godi krivica, ker se tukaj od nekdanj, kar šola obstoji, otroci v obeh jezikih podučujejo. Ko je nova šolska postava na svitlo prišla, se je srenjski odbor poprašal, v katerem jeziku naj se tamošnji otroci podučujejo, in sklenilo se je, da v začetku v obeh jezikih, potem pa samo v nemškem. In tako se želje srenje dopolnujejo. Da šole naših krajev za tega voljo „trepi“ zapušajo, kakor dopisnik trdi, ni nemški jezik uzrok, ampak neredno obiskovanje tehstih. V naši okolici je znano, da je v Grebenji čez 200 učencev vsako leto, pa v desetih letih jih je le 9, pišem: „devet“ šolo zapustilo, kateri so celih 8 let toisto redno obiskovali.

Dostavek uredništva: Naš dopisnik ni rekel, da je na Grebenjsko šolo meril, še menje, da bi bil on edino na njo mislil, marveč on nam je poročal o žalostnih nasledkih ponemčevanja po šolah na Koroškem ravno tako, kakor se je tudi v druge slovenske liste pisalo. Da v Grebenji vsaj nekaj slovenščine v šoli trpijo, to poizvedeti iz dopisa g. nadučitelja, ki nam je blagovolil „odgovor“ doposlati, bilo nam je jako všeč in mu izrekamo svojo zahvalo. Toda dostavimo, da je vendar za Slovence še vsakako žalostno in celo proti priznanim pedagogičnim načelom to, kar se godi v Grebenjski šoli. Ljudska šola nima prvotno namena otrokom vbijati tujih jezikov. Materinščina (slovenščina) ima biti podlaga in torej podučni jezik celi čas in v vseh predmetih, posebno za nemščino. Le tako je mogoče, da se nauči prvega in drugega, sicer nezna nobenega! Kder se mlademu človeku prvi utisi in zapopadki v materinščini zadobljeni kmalu stegnijo z izrazi tujega jezika, ondi ne more druga biti, nego sama zmedenost; izreajo se pravi „trepi“ ne samo v ljudskih, ampak tudi v višjih šolah. Pravilno ne umejo ne nemški, ne slovenski, in torej tudi zmedeno mislijo in govorijo. Žalostno!

Iz Velenja. (Razne stvari.) Naše gasilno društvo je že osnovano. Vodstvo njegovo je sledeče: Gg. France Skubic predsednik, Josip Rak podpredsednik, Stropnik, France Meža, Ivan Švarc odborniki. Ognju bomo tedaj skusili se braniti, ne tako toči, ki je nas pred 10 dnevi jako prestrašila pa vendar ne toliko poškodovala. V nekaterih krajih št. Ilja in v Kančem je grozdje sicer dobro skrcalo, drugod pa le sem ter tje kaki grozd zadela. Če bi nam še ajda in vino slabo potegnili, imeli bi letos zopet eno izmed sedmih medlih let. Sadja ni čisto nič, belega žita čisto malo, krompir gnjije, turšice malo in malokje lepa, fižol povsod slab. Ajda bo nam pomagala glad krotiti. Vino na žganke se tudi dobro prileže in človeka ne poživini tako, kakor žganje. Bogu bodi hvala in zraven tudi našemu glavarstvu, da je začelo vendar to nezgodo preganjati. V vsaki krčmi, prodajalnici, kruharnici itd. se je še pred nekoliko tednov brez vsakega dovoljenja žganjarilo — ali temu je konec. C. k. glavarstvo v Slovenjgradu je take ne bodi jih žganjeprodajalce z globo 5 fl. obiskalo, jim trdno prepovedalo še točiti in kakor sem pozvedil, ne bo več tako lahko kdor si bodi pravice dobil žganjariti. Tako je prav! Žganjepivec se vseh sredstev posluži, da le krajcarček za glažek smradljive dobi — drugači ne morem reči; ker ne da bi pošteno žganje navadno točili, točijo mešanico ocnranega špirta in Bog ve, kaj še zraven. Potem pa se godé hudobije vsake baže. Evo slučaj. Danes teden so v št. Janžu ljudje od meše gredé našli malo od ceste zavlečenega in s praprotom pokritega človeka. Po obleki soditi je bil boljšega stanu in gotovo umorjen; ker mrtvec se samega sebe ne more pokriti. Radi tega so

tisti, ki so kterega možkega že kakih 5—6 tednov pogrešali, prošeni se oglasiti. Truplo se ni moglo več spoznati, ker je bilo že preveč segnjilo in po zdravniške preiskavi 4—5 tednov tam ležalo.

Od sv. Janža pri Velenji. (Umorstvo). Nit človeškega življenja je zelo slaba; lahko se pretrga vsak trenotek; ali kje in kako, tega ne vé nikdo. Razne dogodbe nam glasno pravijo: spomni se smrti. To nam spričuje tudi v naših krajih nenačuden prigodek, o katerem smo zvedeli na angeljsko nedeljo. Ko so ljudje šli zjutraj od službe božje, našli so nepoznanega mrliča. Na poti od cerkve proti „Mostnarju“ v okolici Črnjava vodi steza skozi gozd, Loka imenovan. Nek neprijeten duh je pri ljudeh vzbudil pozornost ter so začeli iskati po vzroku. Nekoliko sežnje od pota za grmom zasledijo že jako razgnjito možko truplo. Kakor je spoznala preiskovalna komisija, je nesrečnik ležal že blizu dva meseca na nepovoljni postelji. Ker je bil s praprotjem pokrit je to znamenje, da se ni sam usmrtil. Dušo je izdahn timer bržčas na poti, ker se dozdeva, da je bil na svoje ležišče privlečen. Bilo mu je okoli 35 let. Lubanja je cela, lasi rujavi in malo kodrasti, lice razpadlo. Prsa vidijo se zbita. Roka je (menda vsled brambe) prelomljena. Trup je precej strohnen. Mrlič imel je oblečeno belo srajco, zakapčeno s kostenimi gumbi, na katerih je podoba bršljanovega lista. Prsnik je bel, hlače temnorujave, čizmi lepe. Sakuje, klobuka, denarja, papirjev, vsplah ni ničesar, po čem bi mogli zvedeti, kdo da je. Po oblačilu sodeč moral je biti srednjega stana, morda je potoval pak prišel v družbo nevarnih sopotnikov, ki so mu življenje prikrajšali spoznavši njegove ugodne okoliščine. Dne 1. septembra izročen je materi-zemlji pri sv. Janžu.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Najvažnejša novica je dnes vmarsiranje avstrijskih vojakov v Novi-pazarski turški okraj pod poveljništvom vojvode Würtemberga. Na praznik Marijinega rojstva zgodaj ob 6. uri mahnil je general Kilič proti Plevljam; naprej je šel bataljon regimenta šte. 41., na desni lovski bataljon šte. 25. na levi bataljon šte. 41. na sredi pa ostala bataljona in še regiment šte. 44., ena škadrone husarjev, 2 bateriji kanonov, 1000 živali toverskih. Ljudje in živina so veliko trpeli zaradi slabe poti po skalnih planinah, po 4300 črevljev visokih. Okoli poldne prilezli so v Kovač-ban, kder so se utaborili; drugi den so prodirali proti Plevljam. Druga brigada pod generalom Obadovičem je isti den zapustila Višegrad in prišla nad Uvac, Priboj do Banje, kder se je tudi utaborila. Obadovič ima seboj regiment šte. 24. potem 31. lovski bataljon, 1 baterijo kanonov in 1 škadrone husarjev. Nesreča se do sedaj nobena ni pripetila; turški vojaki se pred našimi brž pomikajo nazaj, prebivalcev je malo videti;